

Mesurar la cultura és decidir què compta

Published by [Interacció](#) [1] on 28/03/2017 - 10:34 | Last modification: 16/09/2026 - 13:28

Els indicadors culturals no es limiten a descriure una realitat prèviament existent. Seleccionen quines pràctiques es fan visibles, les tradueixen a categories comparables i contribueixen a determinar quins resultats mereixen reconeixement públic. Making Culture Count examina aquesta dimensió política de la mesura i planteja com construir formes d'avaluació més plurals, contextuais i participatives.

La consolidació de la cultura com a àmbit de les polítiques públiques ha anat acompanyada d'una demanda creixent de dades. Estadístiques de participació, estudis d'impacte econòmic, indicadors de benestar o sistemes d'avaluació permeten justificar recursos, comparar territoris i orientar decisions. *Making Culture Count* parteix d'una pregunta anterior: què passa amb la cultura quan, per poder comptar políticament, ha de ser comptada?

Publicat en el context del debat internacional sobre el valor cultural, el volum reuneix investigadors, responsables de polítiques públiques i professionals de la cultura. Els disset capítols s'organitzen en tres moviments: una història crítica dels indicadors culturals, l'estudi de la mesura en diferents contextos polítics i territorials, i la presentació de pràctiques d'avaluació alternatives. Aquesta combinació permet abordar la mesura alhora com a problema conceptual, instrument de govern i pràctica susceptible de ser transformada. La ressenya de Susan Oman destaca precisament l'amplitud disciplinària i internacional del llibre, poc habitual en uns estudis de política cultural sovint delimitats per marcs estatals.

Mesurar la cultura no consisteix únicament a trobar els indicadors adequats, sinó a decidir qui pot definir què té valor i amb quins criteris serà reconegut.

La primera aportació del llibre és desnaturalitzar els indicadors. Una estadística no és una representació transparent de la realitat cultural. Per produir-la cal delimitar què s'entén per cultura, establir unitats de mesura, agrupar activitats diferents i convertir qualitats heterogènies en magnituds comparables. Aquesta operació de *commensuració* fa possible que la cultura entri en pressupostos, plans i processos de rendició de comptes. També deixa fora allò que no s'adapta fàcilment a les categories disponibles.

Els capítols històrics mostren que l'expansió de les estadístiques culturals respon a necessitats polítiques concretes. Inicialment van servir per legitimar la intervenció pública, demostrar l'existència d'un sector cultural i justificar-ne el finançament. Amb el temps, aquests mateixos instruments també van permetre examinar la distribució dels recursos, les desigualtats de participació i els resultats de les polítiques. La mesura pot reforçar l'ordre institucional i, alhora, proporcionar coneixement per discutir-lo.

Aquesta ambivalència recorre tot el volum. Els indicadors permeten fer visibles dimensions de la vida cultural que altrament quedarien relegades. També poden reduir-ne la complexitat a allò que les administracions saben registrar. El predomini de l'economia afavoreix conceptes com creixement, productivitat, ocupació o retorn de la inversió, mentre que les relacions, les experiències, els aprenentatges i els significats compartits són més difícils d'incorporar. Justin O'Connor capgira així la pregunta habitual sobre l'impacte econòmic de la cultura i proposa examinar l'impacte que la mirada econòmica produeix sobre la nostra manera d'entendre-la.

El llibre no rebutja la quantificació. La seva posició és més precisa: reclama examinar els supòsits que organitzen cada sistema de mesura. Un indicador sempre conté una teoria, encara que es presenti com una dada tècnica. Estableix què és progrés, quina mena de participació es considera rellevant i quines formes de valor poden ser reconegudes per una política pública. Per això, la qüestió decisiva no és escollir entre nombres i relats, sinó entendre les relacions de poder que intervenen en la seva producció.

La segona part amplia la mirada a contextos locals, internacionals i postcolonials. Els casos sobre desenvolupament, sostenibilitat, benestar, patrimoni i comunitats indígenes mostren que els marcs universals poden ocultar diferències profundes entre territoris. Les categories estadístiques elaborades des d'institucions centrals no sempre coincideixen amb allò que una comunitat considera valuós. En alguns casos, mesurar exigeix traduir una concepció relacional de la cultura a indicadors concebuts per individualitzar comportaments, separar àmbits de vida i ordenar resultats.

Aquesta tensió explica la importància que el volum concedeix a la capacitat estadística. Disposar de dades no és suficient. Cal que els agents i les comunitats puguin intervenir en la definició dels objectius, interpretar els resultats i discutir els marcs conceptuals. Si només les institucions amb més recursos poden determinar què es mesura, les diferències de capacitat tècnica es converteixen en desigualtats de representació política.

La tercera part trasllada aquesta crítica a les pràctiques d'avaluació. Les propostes inclouen indicadors comunitaris, marcs integrals per avaluar la participació artística i experiències conduïdes pels mateixos participants. En lloc de concebre l'avaluació com una verificació final, la situen dins del procés cultural. Mesurar pot esdevenir una forma de deliberació col·lectiva sobre què s'intenta aconseguir, quins canvis importen i qui està legitimat per interpretar-los.

Aquest desplaçament transforma el paper de les persones participants. Ja no són només fonts de dades o receptores d'una intervenció, sinó possibles coproductores dels criteris d'avaluació. El capítol final de Sophie Hope assenyalava, però, el risc que la participació sigui només una representació de democràcia participativa, sense capacitat efectiva per modificar les decisions. [Oman](#) [2] identifica aquesta observació com un dels punts crítics del volum: democratitzar l'avaluació no consisteix únicament a consultar una comunitat, sinó a redistribuir l'autoritat sobre el procés i els seus efectes.

Llegit avui... (n. de l'e., 2026)

La principal vigència del llibre rau en haver identificat la mesura com una infraestructura política. Els indicadors no arriben després de la política cultural per comprovar-ne els resultats. Participen des del principi en la construcció del seu objecte: determinen què pot ser observat, quines demandes obtenen credibilitat i quines accions són llegibles per a l'administració.

Aquesta aportació continua sent especialment útil per a les polítiques culturals locals. Comptar assistències, activitats, equipaments o despesa proporciona informació necessària, encara que no permet saber per si sol què fa possible una política cultural en un territori. La insistència del volum en els indicadors participatius i contextuals obre una via més fecunda: vincular l'avaluació a les preguntes que una comunitat necessita formular-se, no només a les dades que una organització ja sap produir.

El llibre és més convincent en la crítica a la neutralitat de la mesura que en la resolució de totes les tensions pràctiques. La coproducció d'indicadors no elimina les asimetries de coneixement, recursos i autoritat. Tampoc resol fàcilment la necessitat institucional de comparar, agregar informació i retre comptes. La qüestió que deixa oberta és, precisament, la més productiva: com construir mesures prou comunes per orientar una política pública i prou obertes per no clausurar anticipadament el significat del valor cultural?

Referència

MacDowall, L., Badham, M., Blomkamp, E., i Dunphy, K. (eds.). (2015). *Making Culture Count: The Politics of Cultural Measurement*. Palgrave Macmillan

Llibre registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C](#) [3] [ERCles](#) [3] especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: valor públic de la cultura

Tags: recerca cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2017/mesurar-cultura-decidir>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://www.everydayparticipation.org/the-politics-of-cultural-measurement-a-review>

[3] <http://cercles.diba.cat/>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/7020>